

PRÀCTICA DOCENT EFECTIVA AICLE

EFFECTIVE CLIL TEACHING PRACTICE

CARME FLORIT BALLESTER

cflorit@xtec.cat

CEIP SANTA ANNA DE PREMIÀ DE DALT

Paraules clau: Pràctica Docent Efectiva, Perfil Professorat AICLE

Keywords: Effective Teaching Practice, CLIL Teachers' Profile

1. Marc teòric

No és fàcil trobar professionals de l'ensenyament que puguin posar en pràctica un programa AICLE. Les dificultats van més enllà dels requisits de formació imprescindibles: tenir un domini suficient de la llengua estrangera i de la matèria a ensenyar (Infante, Benvenuto & Lastrucci, 2009). La diferència que hi ha entre ensenyar continguts en la pròpia llengua o ensenyar-los en llengua estrangera es troba en el fet d'afegir els objectius de llengua (De Graaff, Koopman, Anikina & Westhoff, 2007).

La finalitat d'aquest treball de recerca era caracteritzar les pràctiques docents que es desenvolupen en l'ensenyament integrat de continguts i llengua estrangera al nostre país, Catalunya. El propòsit de l'estudi era fer evidents aquelles pràctiques més reeixides per fer-ne difusió en cursos de formació del professorat. Gràcies a la Llicència d'Estudis A que el Departament d'Ensenyament em va concedir el curs 2009-2010, avalada pel CIREL, vaig poder dur a terme aquesta recerca.

2. Objectius o preguntes

El principal objectiu es va centrar en trobar exemples de pràctiques docents AICLE efectives (Navés, 2009).

Les preguntes d'inici de la recerca van ser:

- a. Quines són les pràctiques docents efectives AICLE? És possible descriure-les?
- b. Com cal fer la docència d'una àrea per mitjà d'una llengua estrangera per tal que l'alumnat pugui assolir un bon rendiment tant en els continguts com en la llengua estrangera?
- c. Quins són els reptes amb què el professorat AICLE es troba en la seva tasca diària?
- d. Quins elements externs i/o interns poden afavorir o perjudicar l'èxit dels programes AICLE?

3. Metodologia (marc, participants, dades, procediment d'anàlisi, etc.)

Aquesta recerca es va dur a terme per mitjà de tres instruments de recollida de dades:

- a- Qüestionari *on-line*
- b- Entrevista
- c- Observació de classe

La mostra va incloure trenta-vuit mestres que van participar en el qüestionari *on-line* i setze mestres que van ésser entrevistats. D'aquests, nou docents van col·laborar amb l'estudi permetent l'observació de les seves classes AICLE.

L'anàlisi posterior de les dades recollides va tenir un caràcter qualitatiu. No es van intentar predir actuacions ni tampoc manipular cap variable (Pessoa, Hendry, Donato, Tucker & Lee, 2008). Les dades no aspiraven a ésser representatives (ni pel tamany, ni per l'origen geogràfic, ni pel seu tractament posterior). El coneixement que se n'extreu no tenia el propòsit de generalitzar la realitat educativa AICLE de les escoles catalanes.

4. Resultats obtinguts

AICLE s'implementa de diverses formes entre el professorat estudiat: 13 docents ho desenvolupen en assignatures de tot l'any, 15 ho implementen basant-se en unitats de programació, 6 treballen en tallers AICLE i 5 ho fan en crèdits variables. La major part dels alumnes cursen el seu primer o segon any AICLE (87% del professorat enquestat).

D'acord amb les dades recollides en el qüestionari, els/les professionals enquestats són personal docent amb una alta qualificació i preparació i mostren motivació per dur a terme projectes d'innovació en els seus centres educatius. El professorat amb una bona preparació i un alt domini del contingut i discurs de la matèria es considera professorat eficient (Draper, 2008; Ingvarson, Beavis & Kleinhenz, 2007). Es tracta d'un professorat que es troba en una posició privilegiada tant pels seus estudis i formació com per la seva vinculació amb temes AICLE. Una part d'aquesta recerca es basa en la seva perspectiva privilegiada i en el coneixement que ens pot aportar.

Els temes que més els preocupen en referència a la implementació d'AICLE als seus centres educatius són els següents:

- *Planificació i treball en equip*: es fa palesa la gran necessitat de temps per a planificar i la conveniència de treballar en equip.
- *Adquisició dels continguts*: un 77% creu que és igual que si es fes en català; les matèries escollides per impartir AICLE i en especial la selecció dels continguts es veuen com elements clau per l'èxit.
- *Materials*: trobar materials adients acaba en una sobrecàrrega de feina pel professorat. La falta de materials és considerat un dels punts difícils pel 80% del professorat enquestat.
- *Comprensió i expressió en la llengua estrangera*: l'augment de les hores de contacte i d'ús de la llengua estrangera és el benefici més gran d'AICLE.
- *Canvis metodològics i didàctics*: passen de l'ensenyament tradicional centrat en les explicacions i els coneixements del professorat a un ensenyament-aprenentatge centrat en l'alumnat.
- *Motivació de l'alumnat*: AICLE ajuda a crear una atmosfera acollidora on els estudiants se senten més motivats però també enfrontats a un repte.

- *Noves tecnologies*: les noves tecnologies són d'ús gairebé exclusiu del professorat en aquest moment, però estendre el seu ús entre l'alumnat és un aspecte que caldrà tenir en compte de cara al futur, en entorns en línia i/o interactius.
- *Avaluació*: s'avalua d'una forma diferent i s'intenta sense un ús inexcusable de la llengua.
- *Influència d'AICLE en la docència*: una idea compartida és la transferència de la metodologia AICLE a les altres hores de classe no AICLE.

5. Conclusions

Els punts forts de la implementació d'AICLE:

- Grup professional de perfil excel·lent.
- Bona formació per personal en actiu però molt limitada.
- Banc de recursos notable en qualitat.
- Marc normatiu favorable però no suficient.
- Canvis metodològics necessaris que influeixen en l'ensenyament en llengua no estrangera.

Els punts febles de la implementació AICLE:

- Falta de temps per planificar i treballar en equip.
- Falta de recursos i materials adequats i a l'abast.
- Aïllament professional en cada centre docent.
- Falta d'avaluació externa de la implementació i sobretot de la millora de la competència lingüística.
- Falta de professorat competent.
- Falta d'una política clara de suport als programes AICLE.

6. Referències

De Graaff, R., Koopman, G.J., Anikina, Y., & Westhoff, G. (2007). An observation tool for effective L2 pedagogy in Content and Language Integrated Learning (CLIL). *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 10(5), 603-624.

- Draper, R.J. (2008). Redefining content-area literacy teacher education: Finding my voice through collaboration. *Harvard Educational Review*, 78(1), 60-83.
- Infante, D., Benvenuto, G., & Lastrucci, E. (2009). The effects of CLIL from the perspective of experienced teachers. A D. Marsh, P. Mehisto, D. Wolff, R. Aliaga, T. Asikainen, M.J. Frigols-Martin, S. Hughe & G. Langé (eds.), *CLIL Practice: Perspectives from the Field* (p. 156-163). Finland: CCN, University of Jyväskylä. Recuperat 30 març 2012 des de: <http://www.icpj.eu/?id=20>.
- Ingvarson, L., Beavis, A., & Kleinhenz, E. (2007). Factors affecting the impact of teacher education programmes on teacher preparedness: implications for accreditation policy. *European Journal of Teacher Education*, 30(4), 351-381.
- Navés, T. (2009). Effective content and language integrated programmes. A Y. Ruiz de Zarobe & R. Jiménez-Catalán (eds.), *Content and Language Integrated Learning: Evidence from Research in Europe* (p. 22-40). Clevedon: Multilingual Matters.
- Pessoa, S., Hendry, H., Donato, R., Tucker, G.R., & Lee, H. (2008). Content-based instruction in the foreign language classroom: a discourse perspective. *Foreign Language Annals*, 40(1), 102-121.